

مجموعه ابو الضیاء

ماسوا شایه سندن دلی قطره چالش
بر تو حکمت و عرفان ایله تنوره آتش

هر ماه عربی ابتدا سیله اون بشنده نشر اولنور فنون مجموعه سیدر

جزو ۴۱ [فی غره ربيع الاول سنه ۱۳۰۲] [نسخه سی ۳ غروش

مقدمه جلال

[مابعد جزو عدد ۴۰]

حال بوکه بالعکس تماشایی طبعیلکدن چیقاره حق و تحلی قیراجق شی
وارایسه او یونده بواوچ شرطک وجودیدر .
دنیا ده ایجاب ایتدیردیکی اوضاع واقوالک هر بری یکدیگرینه لازم
و ملزوم قیلندن اولمق و آردیه قوی و فعلی هیچ بر عارضه قارشماق شرطیه
بروقمه جریان ایتک احتمالی وارمیدرکه وحدت موضوعه رعایت طبعیلک
لوازمندن اولسون . بوا احتمالک فقداننددرکه بحث ایتدیکمز شرطه رعایتله
یازلمش نه قدر اثر واریسه جمله سی خریطه قیلندن اولیور . خریطه بر مملکتک
مساحه و عارضه لرینی کوستر مملکه برابر مملکتنه هیچ بگزه مدیکی کبی اودرلو
اویونلرده انسانک برطاقم حسیات و حرکاتی تصویر ایتمکه برابر کرک مجموعی
و کرک تفصیلاتی اعتباریله بشرک وقایع معروفه سی آندیرر شیلردن دکلر .
وحدت زمان شرطی بر اثرک طبعیلکنه نصل خدمت ایده بیلیرکه
نتیجه سی بر عمر و بلکه بر عائله و حتی بعض کره بر قوجه ملتک یا سعادت و یا
مصیبتیه ختام بوله حق بر ماده یکر می درت ساعت ایچنده هم باشلامق ،
هم اطرافلانه رق ، ایلر ولیه رک بر نتیجه یه اتصال ایتک بتون بتون طبعیتک

خارجنده در. بوجهته درکه وحدت زمان قیدیه ترتیب اولنخس او یونلر بزم خیالده قره کوزک برقاج دقیقه صماقوه کیدوب کلسی قدر کولنج محالات ایله مالامال کورینور. وحتی ایچلرنده اودرلو محالاتی شکل امکانده کوسترمک ایچون تأویلات دوار دوری حاوی برچوق لذت شکن سوزلرده تصادف اولنور. بوندن بشقه وحدت زمان قاعده سی بنفسها بطلاننه یینه در.

تیا تروده نهایت اوج ساعت ایچنده ختام بولان بروقه نك جریان حقیقیسی یگر می درت ساعته محتاج اولمقده بآس اولمینجه یگر می درت ییله محتاج اولمسندن نه ضرر ترتب ایدر؟ مادام که وقعه نك زمانی اویناندینی مدتله مقید دکدر؛ وحدت زمان طبیعتیه منتفی اولزمی؟ احوالده ایسه یگر می درت ساعتی قبول ایدوب ده یگر می درت ساعتدن زیاده برمدتی رد ایلکده ترجیح بلا مرجح لازم کلزمی ؟

وحدت مکانه کلنجه: اکثر او یونلرده کورلدیکی کبی برآدم معشوقه سیله براوطه ده کورشمک، پادشاهه یینه او اوطه ده عرض مرام ایتک، برقیله یینه او اوطه ده مبارزه ایتک، خدمتکار و یا خود ندیمیه یینه او اوطه ده اسرارندن بخلره کیرشمک جمعیت بشر ایچنده کورلمش حاللردنمیدر؟ بویله خلاف عاده برچوق تصادفات غریبه یی یکدیگرینه تعقیب ایتدیرمک او یونک طبیعتلکلی نیچون اخلاص ایتسونده معروضه کی ترتیباتک شکلی د کشمک ازاله ایلسون ؟

بوقواعدی یازانلر کویا اسکی یونان شاعر لرینک آثارینه نظراً تدوین ایتک ایتشلمسه ده اسکی یونان تیا ترولرنده شاعر لرك التزام ایتدیکی وحدت موضوعدر؛ اوده یونان ادبسی نزدنده اختصار بلاغتک شرائط قطعیه سندن عد اولندنیچون تیا تروده خیال بشری دکل تألیفده بر اصل ادبی قیرما مق ایچون اختیار اولنشدن ظن اولنور. یوقسه یونان تیا ترولرنده خیال بشری قیره حق اوقدر حاللر واردرکه شمعی او یولده برتیا ترو اوینادیه حق اولسه تماشاسنه تحمل ایده جک برملت بولنه مز. مثلاً یونانستان تیا ترو لرینک موقعی

اون بش یگر می بیک کنی استیعاب ایدر بر بنای عظیم [۱] اوله رق او یونجیلر اورتده و سیرجیلر بر قاتی بر قاتندن یوکسک صره صره صندالیه لرله اطر افده بولنوردی. بر او یونک تماشایه وضعی ایسه شمیدیکی کجه اکلنجه لرندن دکل ملی شهر آینساردن اوله رق تیاترو موقعلری او یون صره سنده مملکتک همان عموم خلقیه طولار و بناء علیه او یونجیلر او درجه واسع بر دائره ده موجود اولان اوقدر آدمه اسماع کلام ایچون آغزلرنده برالت بولندیرزدی. بوندن بشقه نسا طاقندن او یونجی بولندیغی ایچون او یونلرده قادیلره عائد اولان جهتاری ده ارککلر اجرا ایدر و بناء علیه هر او یونجینک جهره سنه برده ماسقه کچیریلر ایدی. بو ماسقه لره بر یوزی حزن و بر یوزی سرور اظهار ایدر یولده یایشلش ایدی که او یونجیلر تیاترونک الجاسنه کوره حضاره ایکی جهره دن برینی تحویل و ابراز ایدرلردی !

ایشته اسکی یونان تیاترولری طبیعی که صحیحاً مانع اوله حق بوقدر تقاضی حاوی ایکن او یونلرک موضوعی ملترینه متعلق بر طاقم - فضائل جلادته متعلق و یا خود زمانک افکار و عاداتجه بعض مؤخذاتی جامع اولمغله برابر صورت تحریرلری طبیعت شاعرانه نکه اکل بازلاق اختراعاتسندن بولندیغسندن و بوکا برده آره صره موسیقی علاوه ایدلدیکنندن - اوروپاچه صنایع بدیعیه یی هم ایجاد و هم ده مستعد اولدینی مرتبه کماله ایصال ایلدکلر. ایچون اوفنلرده استاد و مقلد کل عد اولنان و [امروس] اکل داستانلری و [فیدیس] اکل تصاویر منخوته سی کبی بر طاقم آثار باقیه لرینه بو زمان ترقیده بیله تنظیر و تقلید ایچون امکان کور یله میان - یونان اصحاب طبیعتی مضایرت طبیعت و انکسار خیال کبی شیلردن شکایت ایتک دکل تیاترولرینی ملترینک اکل بیوک اسباب منفرتندن بیلیرلر ایدی !

[۱] یونان وروما تیاترولری مستدیر بر بنا ایدی که واسع بر میداندن عبارت اولان اورته سنک اوزری آتیق و اطرافنک اوستی قبالی و ارباب تماشا ایچون قدمه قدمد بکدیکنندن مرتفع صره لر و اکثریا اطرافنی اوج قاتی حاوی ایدی . لطایع

احتمالی وارمیدرکه محاسن بدایعه اودرجه ایلری وارمش برقوم
 اوپله فائده سز شیلره قاعده نامی ورسونلر، برطاق ضررلی ضرورتلر اختیار
 ایلسونلرده انواع حربیدن مخلوق اولان خیال شاعرانه بی یگریمی درت
 ساعتک برزمان ایله مقید ایکی یوزقرق آرشوناق برمکانه محصور ایتک ایستسونلر!
 بحث ایتدیکمز طرزی التزام ایدنلرجه بوقاعده لردن بشقه تیارتونک
 برده تقسیمی اوله رق اوایسه او یونلرک [تراژدی] و [قومدی] و [تراژی قومیق]
 اعتباریله اوج نوعه تقریقندن عبارتدر.

معنای تفسیلری اعتباریله تراژدی فاجعه، قومدی مضحکه دیمک اوله رق
 تراژی قومیق ایسه بونلرک مخلوطی اولمق لازم کلیرکن موضوعی جدی اولان
 و فقط نتیجه سنده موت اولمیان او یونلره اطلاق اولنور.

اصحاب تدقیق بو تقسیمی ده برقاعده طبعیهیه مطابق بوله مدقار ییچون
 قبول ایتزلر. حقیقت حالده ایسه انسانیتک ناصیه حالی یونان او یونخیلرینک
 ماسقه لری کبی حزن و سروردن مرکب یارادلده ییچون دنیا ده کولنور هیچ
 برجهتی بولنیه جق قدر فاجع و یا تاثر اولنور هیچ بریری کورنیه جک
 درجه لرده مفرح بروقه جریان ایتدیکی یوقدر.

ینه بوقاعده طرفدارلرینک فکرینه کوره قومدیلر منشور اوله بیلیر،
 و بش فصلدن زیاده اولماق اوزره قاچ فصل ایستلیرسه یا بلق جائز اولورسه ده
 تراژدیلیر بای حال منظوم اولمق و بش و یا خود اوج فصله منقسم
 بولمق لازمدر.

حال بوکه بر فاجعه یازیلیرکن یکی کوریشان ایکی آدم بر برینک نظم
 ایله خاطرینی سؤال ایدرسه مجلسک حالی نه قدر مسخره برشی اوله جفی
 ادنا ملاحظه ایله آکلاشیلر. بش فصل ایچون اکسیک، اوج فصل ایچون
 زیاده کلان بر موضوعی مجرّد او شریطه کیفیهیه اتباع ایچون یا طرح و قصر
 ایله مستعد اولدینی لطافتدن اسقاط ایتک و یا خود بهوده تطویل ایله

اكنجه يرينه تجيزى موجب اوله حق بر حاله كتيرمك التزام اولنه حق مناسبز لكردن دكدر .

ينه بومسلك ايجاباتندركه اويونلرك موضوعى قرون قديمه تاريخلرندن آلير، واقاده سنده مثلا كوپك كې، قوندره كې الفاظ خسيسه استعمالنه جواز و يرلز. مسلكك اك بيوك طرفدارى اولان فرانسه اصحاب مؤاخذه سى بيله قرون قديمه تاريخلرنده اويون ياييله حق ماده قالمديغنى وقرون اخيره وقايعنده ايسه اويله الفاظ خسيسه استعمالدن بتون بتون توقى ايدرك بر تيارو ترتيبه، معرضه كتيريله جك قوملرك اخلاقى مساعد اولديغنى بيان ايدرلرده « بوايكي شرطك التزامنده اصرار اولنورسه فاجعه يازمق قابل اوله مز » ديرلر .

اون بشنجى عصر ميلادى اواخرنده اسپانياده لويه ده وهغا [۱] انكلترده شكسپر نظر تماشا اوكنده تصوير خياله باشلاديلر. بونلرك معرض ابدده ظهورلرى بر زمانده ايدى. فقط بر برلرينك نه شخصلرينى بيليرلدى، نه اثرلرندن خبردار ايديلر. حتى مزيتلرى ده يكديكيرينه مخالف ايدى. چونكه لويه يونان و روماليلرك آثارنجه احاطه وتبع اصحابندن اوله رق تياترونك قواعد و شرائطنه دائر يازيلان شيلرك هېسنى كورمش. شكسپرايسه انكليزجه دن بشقه برلسان تئديكى و پك فقير بر عائلده يتشديكندن طولايى تحصيلى پك ناقص اولديغى جهتلره اويون يازمقده فطرتك كندينه مخصوص برموجه كراميسى اولان فكر اختراعدن بشقه برخواجهيه خدمت ايتامشدى. بوايكي استاد ادب آره لرنده اولان مغايرت مليت و تربيتله برابر [عقل ايچون طريق بر] اولمق جهتيله كويا بر يرده بيومش، برمكتبدن يتشمش كې تياترولرينك حالى و زمانلرينك مشربيله او قواعد و شرائط آره سنده بر مناسب كوره مدكلرندن اثرلرنده سوانح فكريه لرندن بشقه هېج بر ضابطه به اتباع ايتمديلر. بالكر لويه فاجعه لرينك كافه سنى نظماً تحرير ايدردى .

لوہ نك طبيعتده اولان فيوضات شكسپر درجه سنده اولمدقدين بشقه
او يون يازمى كندى ايچون براكلنجه اتخاذا اتمشيدى. بر درجه ده كه بر تياترو
تحرير اتمسنة اوج درت ساعت كفايت ايدردى. او جهتله التزام ايتديكى
طريقك يونان مسلكنه رجحائى و بلكه مساواتى كوستره جك قدر پارلاق
اثرلر ميدانه كتر مامشيدى.

شكسپرايسه ييتك مابه مى جوهر خورشيددن تخمير اولغش ظن
اولسه جق قدر پارلاق برخياله، قلبك طوپراغى يانار طاغدن آغش
قياس ايديله جك قدر آتئين بر وجدانه مالك اوله رق رفاهيت عمر و بقاي
نام اميدلرينى ده مسلك منفرد اوله رق اختيار ايتديكى تياترو مؤلفلكنه حصر
ايدليكندن حائر اولديني فكر حكمت و قوت طبيعتك كافه سنى تماشا كاهلرده
تجسم ايتدير مكله اوغراشه اوغراشه مثالى عالم خيالهده بيله نظر لرله قولايلاقه
تعلق ايدمه جك بر جهان ادب اختراع ايلدى.

تصوير ايتديكى اخلاق و خسيات و اغراض و افكار او درجه
متعدد، تبين ايتديكى حكم و حقايق و ملاحظات و قواعد او مرتبه
متنوع، نقش ايتديكى محاسن و ازواق و خيالات و انجذابات او قدر
متلودركه اوروپا شاعرلرندن برى «قدرتك طبيعت كليده دن صكره اك زياده
محصولدار اولان مخلوق شكسپر ك طبيعتيدر» اطراسيله او خارقه فطرتك
كمالات موهوبه سنه ثنا خوان خيرت اولمشدر.

شكسپر ك تياترو يازمقده اختيار ايتديكى قاعده ايسه حضار ك
اكلغى نديه موقوف ايسه او اسبابى استحصال ايتكدن عبارتدر كه بو قاعده نى
ينه بر او يون ايچنده مناسب دوشوردر ك «بنى اكلندير» تغير مجمايله
افاده ايتمشدر.

استطراد قيبندن شوراسنك يياني لازمدر كه تياترو اكلنجه ايسه ده
اقسام ادب داخلنده براكلنجه اولديغندن تحريرنده واجب الرعايه بر شرط
وار ايسه اوده او يونك ايكي معنايله ادبه مطابق اولسيدر. ايسته بزم اورته

اویونلری بر قاج عصر لردنبری ملکمزده موجود ایکن تیاتروی مختراعات
جدیده دن عد ایدیشمز اورتہ اویوننک بو شرطہ مغایرتی جهتیلہ تیاترو نوعہ
داخل اولہ مدیغندندر . [مابعدی کلام جک جزؤده]

کمال بک جودت پاشا حضرتلرینه بر مکتوبی

تاریخ حکمت بیان آصفانہ لرندن برر خطاب تلطفی حاوی اولہرق
احسان بیوریلا ن ایکی جلدی واصل دست تعظیم اولدی . واجب اولان
شکرانی اداده شمدی به قدر ظهور ایدن قصورم بر طرفدن انحراف مزاج
و بر طرفدن، تاریخک موضوع اصلبسی حکمنده بولنان، یونان فتنہ سی
سریندی لرندن بردغدغه ایله اوغرا شحق مانع اولدیغنه نظراً عفو عالی رحیمانه .
لرینه مظهر اولق مأمولندہیم . « العذر عند کرام الناس مقبول »

کونشده شامات آزار کبی اثر بدیع حکمت پرور یلرنده نقایص تحری
ایتدم . بر نقصان بولہ بلدم . اوده وقیلہ انجمن دانشک و یردیکی بررای اوزرینه
بوتالیف بدیعہ بیک ایکی یوز قرق بر وقایعنده ختام ویرلسیدر . حال بوک
اصحاب مطالعہ یہ کورہ هیچ اولزسه مصر وقایعنک ختامنه قدر تدقیقات عارفانه
و ملاحظات حکیمانه دولترلندن استفادہ یہ شدت احتیاج درکار ایدی .
عنایات معارف پرورانه آصفیلرندن ینہ قطع امید ایتیمز . برده یوز اوتوز
ایکنجی صحیفہ ده کی « دولت آدم لرینک فضاثلندن ایسه فواضلندن بحث ایتک
اولادر » عبارہ سی حقیقتہ و سیاق کلامہ کورہ « دولت آدم لرینک فواضلندن
ایسه فضاثلندن بحث اولنق اولادر . » طرزنده اولہ حق کبی کورینور .
بوترتیب ایسه بیاغی تشویش افکار ایدیور . باقی ینہ ہر حالده امر و فرمان
حضرت ولی الامکدر .

فی ۲۲ صفر سنہ ۱۳۰۲ فی ۲۹ تشرین ثانی سنہ ۱۳۰۰

نامق کمال